

Nemcsak a szakmát, a hivatást is megtanultuk...

Beszélgetés Bálint Istvánné Hegyesi Júliával



Könyvtárszakai tanulmányait 1955-ben fejezte be az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán az a könyvtárosnemzedék, amelyik az ötvenes évek elején indult, és megőrizve ifjúkori elkötelezettségét, ma fontos munkakörökben meghatározó szerepet tölt be a könyvtárügyben.

Ehhez a nemzedékhez tartozik a Szolnokon élő bibliográfus, Bálintné Hegyesi Júlia is. Szokatlan, hogy egy könyvtáros pályafutása során a szakma szinte valamennyi könyvtár típusát végigpróbálja, kitanulja. Hegyesi Júlia közülük tartozik, s változatos könyvtárosi működése oly gazdag tapasztalatokban és eredményekben is, hogy nem titkolt érdeklődéssel kérdeztük meg őt életpályájának fontosabb állomásairól.

— Honnan indultál, milyen társadalmi környezetben nőttél fel?

— 1931-ben születtem Békés megyében, Gyulán — félig munkás, félig paraszt családból. Édesapám, Hegyesi János, a későbbi költő és parasztpárti politikus a harmincas évek elején Füzeggyarmaton úttörként dolgozott. Öten voltunk testvérek, négy fiútestvérem ma is él. Édesanyám, Doma Julianna nagyon szorgalmas, tevékeny, halk szavú, csendes asszony volt. Szép szóval, okosan intézte a nagy család mindennapi dolgait. Máig példa előttünk tapintata, hogyan óvta fáradtan hazatérő apánk nyugalma. Sohase panaszkodott ránk, pedig mi öten, már a köztünk levő nagy korkülönbség miatt is, éppen elég gondot adtunk szegénynek. István bátyám, aki nálam csaknem 7 évvel idősebb, már rég a szeghalmi gimnáziumba járt, amikor én még az elemi iskola padjait koptattam.

Füzeggyarmaton jártam iskolába. Első tanítónőm *Juhász Rózsa* volt, a debreceni irodalomtörténész és egyetemi tanár *Juhász Géza* húga. Nemcsak a betűkkel ismertetett meg, hanem tőle kaptam a „magyar klasszikusokat” is, elsősorban a verseket. 1942-ben — ötödikes lehettem — egy tehetségkutató tanítócsoport

jött elemi iskolánkba. *Faragó Sándor* igazgatótanító javaslatára engem is meghallgattak. Nekem nem mondtak semmit, de 1942 őszén már a Sárret egyetlen középiskolájába, a szeghalmi református gimnáziumba íratott be édesapám. Ma is jól emlékszem rá, milyen büszkén viseltem a fekete klottköpenyt, a piros zsinóros gallérral, és a bordó-zöld diáksapkát — a gimnázium kötelező formaruháját. Egyébként gát-lásos, csendes, vézna kisdíák voltam, nehezen találtam meg a helyemet a magabiztos szeghalmi lányok között.

Családunk élete 1944 őszén, a felszabadulással alaposan megváltozott. Édesapám tagja lett a Debrecenben megalakult Ideiglenes Nemzetgyűlésnek, és politikusként, mint a Nemzeti Parasztpárt képviselője és tisztségviselője dolgozott tovább. Családunk 1945 nyarán Budapestre költözött. Emlékezetesek maradtak számomra azok a mozgalmas évek. A Benczúr utca 45-ben laktunk. Velünk szemben *Erdei Ferencék*. A nagybátyám *Erdei gépkocsivezetője* volt, a felesége vezette a háztartásukat. A keddi napokon engem is áthívtak segíteni, a parasztpárt vezetősége számára rendezett, később híressé vált „keddi vacsorákra”. Egyetlen alkalmat el nem mulasztottam volna!

Hiszen ott láthattam a Nemzeti Parasztpárt vezérkarát, a népi irodalom jeles képviselőit, édesapám barátait. Kamaszlanyként itt találkoztam *Veres Péterrel*, hallottam beszélni *Ilyés Gyulát*, *Szabó Pált*, akinek írásaival már a fűzesgyarmati Klapka utcai házban megismerkedtem. És jöttek a fiatalabbak is, *Darvas József*, *Sipos Gyula*, *Fekete Gyula*, *Szűcs Ferenc*. A híres „vacsora” a nehéz időkben a legtöbbször lángos volt, amit Izsó Juliska nénémmel magunk sütöttünk, vagy friss kenyér, amiért órákig álltunk sorba.

1945 szeptemberében a budapesti hatodik kerületben működő állami leánygimnáziumba kerültem. Sok kiváló tanára volt ennek a jóhírű középiskolának. A legszivesebben *Krúdy Máriára*, Krúdy Gyula lányára gondolok vissza, aki a magyar irodalmat tanította. Diáktársaim közül pedig *Kerényi Máriának* cefpos, szelíd és komoly kislány-alakja tűnik elém majd negyven év távolából, ma pedig örömmel hallok kedves hangját a *Mit üzen a Rádió* műsorából. 1947-ben az új iskolaévet új középiskolában kezdtem. Jó hangom és hallásom volt, ezért felvettek a Békéstarhoson akkor már egy éve működő ének-zene szakirányú liceumba. Az ott eltöltött négy esztendő középiskolás életemnek legszebb és legboldogabb korszaka volt. Hogy mit jelentett „tarhosi diáknak” lenni, a közelmúltban éppen elég visszaemlékezésből, nyilatkozatból hallhattuk. Ami az én további sorsomat illeti, ahhoz ebben a középiskolában, ebben a közösségben kaptam az indítást.

— *Azt akarod mondani, hogy Békéstarhoson kaptad az indítást a könyvtárosi pályához?*

— Talán különösnek hangzik, hogy egy zenei liceumban az éneklő és zongorázó növendék bölcsésznek készül, de így történt mégis. A legkedvesebb tanárom, *Kulcsár Erzsébet* a Pázmány Péter Tudományegyetemen végzett magyar szakos tanár volt, akkoriban ifjú asszony. Ő tanított meg az értékek felismerésére, az emberi magatartásban és az írói példában egyaránt. Ma is izgalommal tölt el, ha visszaemlékezem szép, magával ragadó magyaróráira. Egyszer a névnapomra könyvet ajándékozott nekem. *Ilyés Gyulától* a *Puszták népét*, nemzedékek magyarságismeretének ezt az egyetemi tankönyvét. Az ő példáját szerettem volna követni magam is. Férje, Navracsics Lajos is tanított bennünket, ő az olasz nyelv kitűnő tanára és lelkes művelője volt. Ők ketten ébresztették fel bennem az érdeklődést a human tudományok iránt.

Tarhosi éveimben a zene mindennapi kenyerem lett, zongoráztam, de elsősorban énekeltem. Az énekiskola kórusával részt vettünk 1949-ben a budapesti Világifjúsági Találkózón, majd 1951-ben a berlini VIT-en. Az éneklés egyébként végigkísérte egyetemi éveimet is.

— *Hogyan alakult a könyvekhez, az olvasáshoz fűződő kapcsolatod?*

— Ebben meghatározó szerepe van a családi környezetemnek, elsősorban édesapám példájának. Gyermekkoromban éjjel gyakran ébredtem fel világosságra. Édesapám a petróleumlámpa fényénél irt. Akkor még nem sejtettem, hogy a munkája közben, az utak mentén született, gondolatban hazahozott verseit rója a papírra. De nemcsak irt, hanem sokat és rendszeresen olvasott is. Újságotolvásó ember volt, és értő könyvolvasó. Esmélésem óta könyvek vettek körül, amelyeket elolvastak és fel is olvastak belőlük. Megbeszéltek őket az olvasókörökben és az útmenti őrházakban. Vitatkoztak róluk, és vállalták ezért a felelősséget — olykor a büntetést is. Azután megismertem a könyvek íróit: *Sinka Istvánt*, a közeli jó barátot, *Erdélyi Józsefet*, aki a nagyapámat és édesanyámat rajzban megörökítette. *Szabó Pált*, *Darvas Józsefet* és mindenek fölött *Veres Pétert*, akinek a *Gyepsor* című novelláskötete életem első, mélyen megragadó olvasmányélménye volt, s mondhatom meghatározó is a munkához, a közösséghez fűződő érzéseim tekintetében. Veres Péternek azonban ennél is többet köszönhetek. Ő tanított meg gondolkodni. Később módszeresen elolvastam minden írását. Valamennyi közül ma a legkedvesebb könyvem a *Bölcs és balgatag őseink*.

A könyvtárral is gyermekkoromban ismerkedtem meg. Ez a fűzesgyarmati munkáskör könyvtára volt. Édesapám onnan hozta haza *Anatole France*, *Gorkij*, *Csehov* köteteit, *Jókai*, *Mikszáth*, *Móricz* regényeit, elbeszéléseit. Az olvasás ilyenformán gyermekkoromtól kezdve szenvedélyemmé vált. Később *Ilyés Gyula*, *Németh László* ragadtak magukkal hosszú esztendőkre. Ha lehetne „fontos” könyveimről beszélnem, az ő kötetek feltétlenül köztük volnának.

Az irodalom iránti érdeklődést aztán középiskolás koromban a már említett kitűnő irodalomtanárok mélyítették el bennem. Végül is azt mondhatom, hogy édesapám példája, a népi írók környezete, olvasmányaim, tanáraink útmutatása és emberi magatartása együttesen érlelte meg bennem az elhatározást, hogy a

zene aktív művelése helyett az irodalom tanítását és közvetítését választom életcéloknak és hivatásomnak.

Igazgatónak, *Gulyás Györgynek* nem merem bevallani szándékomat, ő ugyanis még egy évig Tarhoson tartott volna, szerinte jó ének szaktanító lett volna belőlem. Végül is az ő tudta és hozzájárulása nélkül adtam be felvételi kérelmemet 1951-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának könyvtár szakára.

— *Mit jelentettek számodra az egyetemi évek a könyvtártudományi tanszéken?*

— Egy szóval és röviden: otthont. Olyan otthont, ahol barátok vagy inkább testvérek között töltöttem el életem legszebb és legértelmesebb négy esztendejét; ahol felkészültem választott hivatásomra és megtanultam a szakma alapfogásait. Elköteleztem tanárokat, őszinte, tiszta személyes kapcsolatokat jelentett a tanszék — és védelmet is! Talán sokaknak ma ez különösen hangzik, és magam is húsz év múlva szereztem erről tudomást. 1975-ben, a húszéves évfolyamtalálkozón *Léces Károly*, egykori tanársegédünk és gyakorlatvezetőnk, egyben jó barátunk elmondta, hogy 1953-ban édesapám parasztpárti működése miatt az egyetemen nemkívánatos személlyé váltam az adminisztráció szemében. A könyvtártudományi tanszék kiállt mellettem, megvédett, és nem járult hozzá eltávolításomhoz — pedig abban az évben nem is voltam éppen jeles tanuló! Akkor tapintatból erről nem is szóltak nekem.

Ma úgy látom, a tanszék éppen az oktatók és a hallgatók kis létszáma miatt válhatott nagy hatású szellemi műhellyé számunkra. A szakmára irányultság, a filozofériai alkat kiformálására való törekvés, a tudományos könyvtárakban végzett gyakorlatok nagy hatással voltak mindannyiunk pályaképeink alakulására. A szellemi teljesítmény tisztelete, az egyéni képességek elismerése, a baráti hangulatú műhelymunkák a szemináriumokban fájdalmas nosztalgiát hagytak bennem az egyetemi évek után. És szívesen emlékszem vissza még az ELTE énekkarára, amelynek elsőéves koromtól tagja voltam. *Szőnyi Ferenc*, a neves énekművész volt első karnagyunk. A Könyvtártudományi Intézetben *Katona Tamás* vezetésével 1953-ban népitáncos és balladamonddal együttes alakult, abban is részt vettem, és így tovább gyarapíthattam a békéstarhosi örökséget.

Hanem szeretnék még az intézeti közösség-

ről is beszélni. Az én évfolyamtársaim, de mondhatjuk, az előttünk járó évfolyamok hallgatói is, nagyrészt vidékről fölkerült szegény sorsú diákok voltak. Keservesen tanultuk meg a nagyvárosi életet, hányódtunk az egyik sivár albérlérből a másikba, szorongtunk a kollégiumok kietlen termeiben. A tanársegédek csak néhány évvel voltak idősebbek nálunk. Barátaink voltak. Számíthattunk rájuk. *Bauer József*, *Léces Károly*, *Nagy Katalin*, *Babiczký Béla* az előadások és a gyakorlatok utáni tavaszi és őszi kirándulásaink mindenkoros idám résztvevői voltak. És elszoruló szívvel emlékszem vissza tudós tanárainkra, a magyar könyvtártudomány nagyjaira, akikkel mindennapos kapcsolatok fűztek össze bennünket, és akik mostanra mind eltávoztak már közülünk. *Kóhalmi Béla*, *Szentmihályi János*, *Varjas Béla*, *Sebestyén Géza*, *Mezey László*, *Gerézy Rabán*, *Goriupp Aliz*, *Szauder József*. A nagy nemzedék, akiktől mi nemcsak a szakmát, hanem a hivatást is megtanultuk. Az elkötelezettséget, a szorgalmat és a tudományos munka erkölcsét.

— *Hogyan alakult könyvtárosi pályád az egyetemi évek után?*

— 1955-ben kineveztek a Karcagi Városi Könyvtárba könyvtárvezetőnek. A csaknem 25 ezer lakosú városnak 10 ezer kötetes könyvtára volt akkor, jórésztben feldolgozatlan állapotban. Legelső feladatomban a katalógizálás és a katalógusszerkesztés volt, melyhez az Országos Széchényi Könyvtár módszertani osztályától, a mai Könyvtártudományi és Módszertani Központ elődjétől kaptam segítséget. Másodmagammal dolgoztam, naponta legalább 10–12 órát. Olvasómozgalmat szerveztem, irodalmi esteket rendeztem a város kitűnő gimnáziumának tanári karával együtt. Mozgalmas évek voltak, szerettem Karcagot, ezt a gazdag múltú parasztvárost. Ott kaptam meg 1959-ben *A szocialista kultúráért* kitüntetését. Abban az évben kötöttem házasságot Bálint István kollégámmal, aki akkor a szolnoki Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár módszertani könyvtárosa volt. Könyvtárosi pályámon is új állomáshoz érkeztem, áthelyeztek Karcagról Szolnokra, és ott a Verseghy Ferenc Gimnáziumban dolgoztam tovább iskolai könyvtárosként, és megbíztak a megye általános és középiskolai könyvtárainak szakfelügyeletével. Itt a gimnáziumban jutottam arra a felismerésre, hogy a könyvtár szak egymagában nem elegendő új feladatköröm ellátására, mert nem tekintenek partnernek a középiskolai tanárok. Ezt ugyan tapintatból nem nyilvánították ki, de

úgy éreztem, hogy egy tanári szakterület elsajátítására feltétlenül és sürgősen szükségem van. Így hát 1960-ban újra beiratkoztam az ELTE bölcsészettudományi karára, és a kiegészítő levelező tagozaton magyar irodalomból középiskolai tanári diplomát szereztem. Így lettem tanár-könyvtáros, s bizonyos óraszám-ban tanítottam is.

— *A második diplomád megszerzése után nem sokáig maradtál a Verseghy Gimnáziumban. Miért vállalkoztál ismét újabb feladatra?*

— Tulajdonképpen szerettem tanítani, és jól is éreztem magam a tantestületben. A könyvtár beszűkült lehetőségei kedvetlenítettek el. Egy évre mindössze 10 ezer forint beszerzési összeg állt rendelkezésemre, a tárgyi feltételek, az elhelyezés és a berendezés is alkalmatlanok voltak a színvonalasabb munkára, ezért elfogadtam a Szakszervezetek Megyei Tanácsának meghívását, és a szolnoki SZMT Központi Könyvtár vezetője lettem 1964 decemberében.

Öt évig dolgoztam szakszervezeti könyvtárosként. Ez alatt az öt esztendő alatt újjászerveztük a szakszervezeti könyvtárhálózatot, új letéti könyvtárakat telepítettünk, az önálló könyvtárakban elkészítettük a katalógusokat. Itt ismerkedtem meg a közművelődési könyvtári munka minden részfeladatával. Ebben az időben a gyakori utazások miatt jelentkezett mozgásszervi betegség, a *coxarthrosis* tünetei hetekre, majd hónapokra ágyhoz kötöttek, és orvosaim nyugalmasabb munkakört javasoltak számomra.

— *Ekkor kerültél a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtárba?*

— Igen, 1970. január 1-től a módszertani csoport munkatársaként alkalmaztak. Ez volt a negyedik, egyben utolsó munkahelyem, ahonnan 1984-ben, betegségem elhatalmasodása miatt, két súlyos műtét után nyugdíjba mentem.

— *Szeretném, ha részletesen beszélnél az ott eltöltött esztendőkről, amelyek végül is tudományos és bibliográfusi pályád kibontakozásának évei voltak, és új szakismerethez, a zenei könyvtárosi stúdiumokhoz is elvezettek.*

— Szerencsés időszakban léptem a könyvtár kötelékébe. A hetvenes évek elején indult meg az olvasószolgálati tevékenység kiterjesztése a zenei szolgáltatások irányába. Kialakulóban volt a hagyományos könyvtári szolgáltatásokon túlmutató — ma már nyugodtan mondhatom — mozgalom, amely egy évtized alatt a zenei részlegek, zeneszobák, kottagyűjtemé-

nyek sokaságát hozta létre, és szakmailag is önállósodott, külön szervezetei alakultak ki. A Verseghy Könyvtár vezetősége, méltányolva zenei ismereteimet és a könyvtári munka minden ágazatában megszerzett jártasságomat, megbízott a zenei részleg megszervezésével, majd működtetésével. 1973-ban az elsők között végeztem el az Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ által szervezett zenei továbbképző tanfolyamot. A tanfolyam kitűnő előadói és zenerajongó hallgatói is hozzájárultak, hogy új munkaköröm értékessé és fontossá vált számomra; tudtam, hogy nagyszerű ügy szolgálataiba álltam.

1974 júniusában nyitottuk meg az akkor kétezer lemezből és majdnem ezer kötet könyvből álló gyűjteményt, amit egy kis méretű benyilóban, a zeneszobában helyeztünk el. A gyűjtemény ma már több mint négyezer lemezből áll, és egyéb hangzó anyagokkal is kiegészült. Kezdetől fogva tudtuk, hogy elhelyezése szükségmegoldás csupán, nagyobb közönség kiszolgálására nem alkalmas. Ezért már 1974-ben felmértem, milyen lehetőségek vannak a zenei ismeretterjesztésre a könyvtáron kívül. Így kerültem kapcsolatba a szolnoki Pelikán Szálló vezetőivel, akikkel közösen, a szálló különműtermében, majd presszójában komolyzenei klubot hoztunk létre. Megszereztük a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat támogatását is. A klubunk csaknem négy esztendeig működött, 105 alkalommal tartott összejövetelt. Klubnapjainkat eseményné avatták vendégeink, a kiváló muzsikuskok fellépései, együttesek bemutatkozása, zeneszerzők előadásai. Járt nálunk — nem is egyszer — *Pernye András, Szokolay Sándor, Juhász Előd, Lehotka Gábor, Czidra László* és együttese, az *Ars Renata* és a *Collegium Musicum*. Aztán, mint annyi más, kezdetben sikeresnek indult vállalkozás, ez is elsorvadt. Nem is annyira a szervezőmunka hibájából, mint inkább a közönség érdektelensége miatt. Kifutotta magát.

— *Te pedig más feladatokat is kaptál ezek után, megint valami nagyon „testreszabott”, személyre szóló megbízatást, ami könyvtárosi pályádnak új távlatait nyitotta meg, képességeidnek újabb kamatoztatására adott alkalmat.*

— A hetvenes évek közepén, szinte a zenei részleg szervezésével egyidejűleg megbízott *Szurmay Ernő*, a könyvtár igazgatója Szolnok helyismereti bibliográfiájának összeállításával és szerkesztésével. A megtitizelő és meglehetősen erőpróbáló feladattal egy év múlva ké-

szültem el. 1974-ben jelent meg az első kötet, amely 1973-mal zárul. 1979-ben a második, ebben az 1974 és 1978 között közreadott dokumentumokat írtam le. Mindkét kötet szerkesztésében nagy segítséget kaptam lektoromtól, *Fogarassy Miklóstól*, aki különösen a fejezetek tagolását és a szerkesztés szempontjait illetően látott el hasznos tanácsokkal.

— *A helyismereti bibliográfiák szerkesztésével egyidejűleg megszerezted a jártasságot a helytörténeti kutatómunkában. Szerkesztettél később más helytörténeti kiadványokat is?*

— 1975-ben jelent meg *dr. Selmeckziné Püski Annával* közös összeállításunk, a *Jászkunság c. folyóirat* repertórium.

— *Bibliográfusi pályád fontos állomása egy újszerű személyi bibliográfia-sorozat közreadása volt. Képzőművész körökben mint a művész-bibliográfiák szakavatott szerkesztőjét tartanak számon, leendő monográfia-szerzők, művészeti szakírók első számú partnereként. Bibliográfiádat a szakajton kívül a művészeti és a napilapok is számon tartják. Hogyan és mikor indult útjára a Szolnoki Művésztelep alkotói bemutató bibliográfiák sorozata?*

— A vállalkozás eredetileg nem sorozatnak indult. Első darabja tisztelgés volt az azóta elhunyt *Chiovini Ferenc* Munkácsy-díjas festőművész előtt, aki 1977-ben ünnepelte a művésztelepen töltött 50 esztendejének jubileumát. Az ő anyagát gyűjtöttem össze elsőként, és a bibliográfia a művész életmű-kiállítása alkalmából jelent meg: *50 év a Szolnoki Művésztelepen* címmel. Azóta öt újabb kötet született, a megjelenés sorrendjében: *Baranyó Sándor* (1980) és *Bokros László* (1981) festőművészek bibliográfiája, *Simon Ferenc* szobrászművész (1982), valamint *Bényi László* (1984) és *Fazekas Magdolna* festőművészek bibliográfiája (1985).

— *Hogyan kezdesz hozzá a gyűjtéshez?*

— Nagyon szívesen elmondom, bár meg kell mondanom, nem tekintem magam „eredetinek” ebben a tekintetben, hiszen például a Dunántúlon, a Veszprémi Megyei Könyvtár kiadásában is jelentek meg hasonló bibliográfiák *Egry Józsefről* és *Udvardy Erzsébet*ről.

A munkám menete egyszerű, de nagyon aprólékos. Először is átnézem a Versegly Könyvtár helyismereti gyűjteményét, különös tekintettel a kiállítási katalógusokra és a művészre vonatkozó sajtóanyagra. Kutatok a Damjanich Múzeum könyvtárában is, amelynek gazdag a régebbi anyaga, és jól feltárt művészettörténeti dokumentációja van. A leg-

fontosabb lelőhelyem azonban a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportjánál található dokumentáció. Az anyaggyűjtést a Magyar Nemzeti Galéria könyvtárában meglévő források áttanulmányozásával folytatom. Végül a művész tulajdonában, egyéni dokumentációjában fellelhető lapkivágatokat veszem kézbe, ebből különösen a külföldi kiállítási katalógusok és a hungarika-sajtóanyag értékes. Az anyagot kicédulázom, annotálom. A gyűjtésben teljességre töreksem. A bibliográfiát fejezetekre osztom, ezen belül időrendi csoportosítást alkalmazok. A bibliográfiát névmutatóval és földrajzi mutatóval egészítem ki, és minden esetben 10–20 oldalnyi képanyaggal illusztrálom.

— *Kik lektorálják a köteteket?*

— Lektornak mindig olyasvalakit kérek föl, aki jól ismeri az illető művészt, foglalkozott már vele, írt róla vagy interjút készített vele. Több bibliográfiámat lektorálta *Csorba Géza*, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese és *Kaposvári Gyula*, a Damjanich Múzeum nyugalmazott igazgatója.

— *Érték-e kudarcok könyvtárosi pályádon?*

— A harminc esztendő alatt természetesen értek kudarcok. Leginkább az keserített el, amit röviden „időzavar”-nak nevezhetnék. Arról van szó, hogy egy intézmény vezetői gyakran a szakmai hozzáértés hiánya miatt nem tudják felmérni, mennyi időre van szükség bizonyos munkafolyamatokhoz. Különösen áll ez a kutató- és gyűjtőmunkára. A bibliográfiák szerkesztését még a nagyobb könyvtárakban is általában egy munkatárs végzi, legtöbbször egyéb munkatervi feladatai mellett. Én például a zenei részleg vezetése és a hanglemezek komplikált katalógusának készítése mellett foglalkoztam a helyismereti bibliográfiák szerkesztésével. Szakmabeliek tudják, milyen időzavarhoz vezet az ilyesmi. Talán kudarcnak tekinthetem azt is, hogy bibliográfusi tevékenységem nem kapott sem megfelelő anyagi, sem erkölcsi elismerést.

Kudarc volt továbbá az, hogy többszöri nekirugaszkodás után sem sikerült befejeznem kedvem szerint *Fényes Adolf* bibliográfiáját, jöllehet vagy ezer tételem van már hozzá. Szerkesztés közben korlátozták a Széchényi Könyvtár hírlaptárának igénybevételét, fontos periodikumokhoz nem jutottam hozzá, betegségem következtében egyre kevesebbet tudtam utazni; majd első ortopédiai műtétem előtt hetekig ágyban fekvő beteg voltam.

Igen, végül a betegség is kudarc a javából!

Talán ezt éltem át a legfájdalmasabban. A külvilágból érkező jelzések rádöbentettek arra, hogy betegségem következtében csökkent értékűvé váltam. Mivel én nem tartottam magamat annak, ez mély lelki válságot idézett elő bennem.

— *A kudarcokat enyhítheti az együttérzés, a közösen végzett szép, tartalmas munka. Kik voltak azok a könyvtáros és bibliográfus kollégáid, akikre mindig számíthattál, akik segítettek és támogattak?*

— Említettem már helyismereti bibliográfiám lektorát, Fogarassy Miklóst. Szakértelme, türelme, gyakorlati tanácsai nélkülözhetetlenek voltak számomra a Szolnok-bibliográfia két kötetének munkái során. *Péter László*, a szegedi Somogyi Könyvtár tudományos tanácsadója a *Jászkunság* c. folyóirat 20 évének repertorizálásában volt segítségemre. Ő tanított meg a rövid, lényegretörő annotációk írására, ennek a későbbiekben is hasznát vettem. *Csorba Géza* tanácsai a művészbibliográfiák szerkesztésében igazítottak el. Végezetül meg szeretném említeni segítőtársaimat, a Verseygy Könyvtár gépiróit. Türelmük, pontos, megbízható, készséges munkájuk nélkülözhetetlen segítséget jelentett számomra.

— *Egészségi állapotod megromlása miatt nyugállományba kényszerültél ugyan, de azért megmaradtál tevékeny, alkotó embernek, tele tervekkel. Szeretném, ha végezetül ezekről beszélnél.*

— A közelmúltban adta ki a Verseygy Könyvtár *Fazekas Magda* festőművészről készített bibliográfiámat, és ígéretet kaptam *Nagy István* szobrászművész bibliográfiájának megjelentetésére is még ebben az évben. Ugyancsak idei tervem, hogy közreadom a most 85 esztendő *Gecse Árpádnak*, a Jászság festőjének bibliográfiáját. Békés megyében jelenik meg nemsokára édesapám, *Hegyesi János* költő bibliográfiája, melynek kézírata már a lektoroknál van. Két éve dolgozom a *Művészet* című folyóirat repertóriumán, ez szerződéses munka a Könyvtártudományi és Módszertani Központ megbízásából. A művészbibliográfiákat folytatom, sok lehetőség van még ebben a sorozatban. Munkámat nagyon megkönnyíténé, ha volt munkahelyemen legalább napi 4 órában foglalkoztatnának.

— *Bizzunk benne, hogy megteremtik számodra az alkotómunka zavartalan körülményeit. Köszönöm a beszélgetést.*

Dr. Kardosné Benke Irén

Lapozgató

A falu művelődése címmel, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Módszertani Tanácsa és a TIT Komárom Megyei Szervezete által 1983. február 24—25-én Tatabányán rendezett tanácskozásról könyvet adott ki a TIT. A társulat *Tanulmányok. Műhelymunkák. Kutatási tapasztalatok* nevű sorozatában 800 példányban megjelentetett kiadvány szerkesztője, *Verseygyházi Mária* előbb *Soós Gábor* megnyitójának, majd *Enyedi György* Falu a mai társadalomban és *Kormos Sándor* A falun élők művelődési szokásai c. előadásának szövegét teszi közzé, ezután pedig az írásos vitaindítót publikálja. A kiadvány középső részét az öt szekcióban megbeszélésre ajánlott témakörök, illetve a róluk folytatott viták összefoglalásai alkotják, végül csaknem 60 oldalon a *Falu világa* címmel összeállított bibliográfia és névmutató zárja a kiadványt. Az 1978 januárjától 1982 júniusáig megjelent magyar szakirodalomból válogató 517 tételes bibliog-

rafiát összeállítója, *Pálos Éva* szakrend, azon belül betűrend szerint tagolta. (1983. [1984.] 138 l.)

100 és 75 éve történt címmel, *Adatok a testnevelés és sport tárgyköréből* alcímmel másodszer adta ki egykori sportesemények krónikáját a Testnevelési és Sportmúzeum. A *Szorbák Elek* által szerkesztett időrendi összeállítás 1885 és 1910 legfontosabb hazai és külföldi sporteseményeinek dátumait és rövid ismertetéseit közli, emlékeztetőül pedig a kronológiák előtt helyzetrajzot ad arról, mi történt Budapesten és a világban száz, illetve hetvenöt éve, mik voltak a városi élet, a művészetek és a technika (kerékpár, autó, repülőgép) fejlődésének kiemelkedő eseményei. (A Testnevelési és Sportmúzeum közleményei 2./ — 1984. [1985.] 80 l. Soksz.)